

Holle klanken

Lezen: 2 Timotheüs 2:16-18

Wat Paulus in zijn laatste brief schrijft over sommige bezoekers van de gemeente, lijkt op het eerste gezicht erg ruw:

“Vermijd de onheilige, holle klanken; want zij zullen de goddeloosheid nog verder drijven, en hun woord zal voortwoekeren als de kanker” (2 Timotheüs 2:16-17).

Waarom drukte de apostel zich zo scherp uit?

Hol

Voor “holle klanken” staat in de oorspronkelijke tekst één enkel woord: *kenophoniai*. Dat betekent letterlijk: “lege geluiden”. Woorden die prachtig klinken maar die niets betekenen, omdat ze niet overeenstemmen met de werkelijkheid. Ze zijn hol en leeg. Wat ze beschrijven bestaat niet. Ze lijken van God afkomstig te zijn maar werden bedacht door mensen. Ze komen niet van boven, maar hebben hun oorsprong hier beneden. Het is “onheilige” (*bebeelos*, dat wil zeggen: platvloerse of profane) taal.

In het tekstverband geeft Paulus een voorbeeld van dit soort klanken. Twee mannen die de samenkomsten van door Paulus gestichte gemeenten bezochten, Hymeneüs en Filetus, waren “uit het spoor der waarheid geraakt” door te beweren dat “de opstanding reeds had plaatsgehad” (2 Timotheüs 2:17-18). Ze ontkenden de opstanding niet, zoals sommige Korinthiërs deden (1 Kor. 15:12), maar ze plaatsten die in het verleden. Het bericht dat de opstanding al had plaatsgehad was een holle klank. Het was een loze bewering. Met hoeveel stelligheid ze dit bericht ook doorgaven, de gebeurtenis waar ze over spraken had nog

nimmer plaatsgevonden. Maar velen lieten zich door dit nepnieuws meeslepen en verkondigden een fabeltje.

Welke opstanding?

Met hun bewering dat “de opstanding reeds had plaatsgehad” hadden Hymeneüs en Filétus niet het oog op de opstanding van de Here Jezus. Zijn opstanding heeft immers inderdaad al plaatsgehad, en alle apostelen (Paulus inclusief) hebben verkondigd dat Hij is opgestaan (2 Tim. 1:10-11, 1 Kor. 15:20, Rom. 1:4). Onze Heer is op de Paasmorgen verrezen. Dat is de kern van het christelijk geloof.

De bewering van Hymeneüs en Filétus dat de opstanding al had plaatsgehad had betrekking op de opstanding van de gelovigen. Misschien vergeestelijkten ze het begrip opstanding en maakten ze het tot een synoniem van wedergeboorte. In dat geval leerden ze dat een mens uit de doden opstaat wanneer hij God en Zijn Zoon, Jezus Christus, leert kennen. Wie zijn vertrouwen op de Messias vestigt gaat immers uit de dood over tot het leven (1 Joh. 3:14). Als dat de kern van hun leer was, zou elke gelovige de opstanding al achter de rug hebben.

Het is ook mogelijk, dat ze leerden dat elk gestorven gemeentelid al was opgestaan en de hemelse heerlijkheid was binnengegaan. In de Griekssprekende wereld koesterden velen minachting voor het lichamelijke. Men beschouwde de dood als een bevrijding van de “onsterfelijke ziel” uit de “kerker van het lichaam”. Als Hymeneüs en Filétus van Griekse afkomst waren, hebben ze het Bijbelse begrip “opstanding” waarschijnlijk misverstaan. Ze dachten bij opstanding aan een voortbestaan van de menselijke ziel bij God in de hemel, in het “hiernamaals”, een voortbestaan dat al begint zodra een gelovige is gestorven. Overleden broeders en zusters zouden dan al zijn verrezen.

De kern

Wie aan de “holle klanken” van Hymeneüs en Filetus geloof hechtten, zagen niet langer uit naar een lichamelijke opstanding van de gelovigen bij de komst van de Here Jezus. En dat is nu juist de hoop, die de Schriften ons voorhouden. In het Nieuwe Testament lezen we immers:

*“De Here zelf zal op een teken, bij het roepen van een aartsengel en bij het geklank ener bazuin Gods, **nederdalen van de hemel**, en zij, die in Christus gestorven zijn, zullen het eerst opstaan; daarna zullen wij, levenden, die achterbleven, samen met hen op de wolken in een oogwenk weggevoerd worden, de Here tegemoet in de lucht, en zó zullen wij altijd met de Here wezen”* (1 Thess. 4:16-17).

*“Want evenals in Adam sterven, zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden. Maar ieder in zijn eigen rangorde: Christus als eersteling, vervolgens die van Christus zijn **bij Zijn komst**”* (1 Kor. 15:22-23).

*“Want wij zijn burgers van een rijk in de hemelen, **waaruit wij ook de Here Jezus Christus als verlosser verwachten**, die ons vernederd lichaam veranderen zal, zodat het aan Zijn verheerlijkt lichaam gelijkvormig wordt, naar de kracht, waarmede Hij ook alle dingen Zich kan onderwerpen”* (Fil. 3:20-21).

*“Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen; maar wij weten, dat, **als Hij zal geopenbaard zijn**, wij Hem gelijk zullen wezen [d.w.z. onsterfelijk, en zondeloos]; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is”* (1 Joh. 3:2).

*“**Wanneer Christus verschijnt**, die ons leven is, zult ook gij met Hem verschijnen in heerlijkheid”* (Kol. 3:4).

Wie onder opstanding de wedergeboorte of het voortbestaan van de ziel verstaat en niet naar de komst van Christus uit ziet, verkondigt “holle klanken”. Buitenstaanders zien dat christenen net zo goed fouten maken,

zwakheden bezitten, ziek worden en overlijden als zijzelf. En buitenstaanders nemen waar dat een gestorvene tot niets meer in staat is en dat een overledene vergaat tot stof. Wanneer christenen dus beweren dat gestorven gelovigen al zijn opgestaan, dan zullen onafhankelijke buitenstaanders concluderen dat de opstanding waarvan het christendom spreekt een lachertje is. Zo'n prediking "drijft de goddeloosheid verder".

Vandaag

Ook nu worden er nog holle klanken verspreid. Wie een heilsfeit dat de Bijbel in de toekomst plaatst afschildert als een gebeurtenis uit het verleden, maakt Gods woord tot een holle klank.

Uit Amerika ontving ik een brief waarin werd beweerd dat Christus al met macht en majesteit was weergekeerd. De discipelen zouden de komst en de daaropvolgende aanwezigheid van Christus hebben ervaren, toen zij op de Pinksterdag met de Geest werden vervuld. Binnen één generatie wisten de tegenstanders van Gods goede nieuws het vuur van de Geest echter te doven. Er vonden geen tekenen en wonderen meer plaats. Toen vatte de mening post dat de wederkomst nog moest plaatsvinden...

Dit denkbeeld was nieuw voor mij. Wel kende ik de opvatting dat Christus zou zijn teruggekomen toen Jeruzalem werd verwoest. Hij had immers gezegd dat sommige apostelen de dood niet zouden smaken alvorens ze Hem in Zijn rijk zouden zien komen (Matth. 16:28). Volgens de aanhangers van deze opvatting heeft de Messias Zijn koninklijke macht getoond in het jaar 70, door Zijn vijanden te oordelen. Nú kunnen we niet meer naar een wederkomst uitzien, want de Bijbel spreekt wel over een tweede, maar niet over een derde komst van de Messias...

Maar de bewering dat de Here Jezus allang is teruggekeerd is een "holle klank". Want er zijn nog steeds vergankelijke en sterfelijke gelovigen op aarde, en die zijn nog niet in een oogwenk veranderd, en onvergankelijk en onsterfelijk geworden (1 Kor. 15:50-54, 1 Thess. 4:15-17). Ook hebben de engelen nog nooit "al wat tot zonde verleidt" bijeen verzameld en dit in

de vuuroven geworpen (Mattheüs 13:41-42). Er is nog ontzaglijk veel onreinheid in de wereld.

Ook wij?

Wat Paulus schrijft, houdt ons een spiegel voor. Hebben wijzelf misschien ooit “holle klanken” verspreid? Waarschijnlijk wel. De aandacht van Nederlandse gelovigen is immers meer op het sterven gericht dan op de wederkomst van de Here Jezus. Velen beweren, dat de menselijke ziel onsterfelijk is, terwijl de Bijbel leert dat “alleen de Koning der koningen en de Here der heren onsterfelijkheid heeft” (1 Tim. 6:16). Gelovigen zullen wel “onsterfelijkheid aandoen” maar dat zal pas gebeuren wanneer de “laatste bazuin” klinkt, op de dag van de opstanding (1 Kor. 15:51-54).

Holle klanken kunnen er heel verschillend uitzien, maar ze hebben één ding gemeen: Zulke klanken maken van geweldige heilsbeloften iets dat onbenullig is, en veel minder mooi dan het in de Bijbel wordt beschreven. God zal zijn woord echter gestand doen, en het precies zo vervullen als Hij het gesproken heeft. Laten we Zijn “gezonde woorden” tot voorbeeld nemen (2 Timotheüs 1:13). Dan zullen we de holle klanken vermijden.

[Gepubliceerd in januari 2004]